

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING SAVODXONLIGINI
ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA OSHIRISH METODIKASI

Rajabova Munisa Aminboy qizi

Guliston Davlat Universiteti Boshlang'ich ta'lim uslubiyoti kafedrası

3-bosqich talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada umumta'lim maktablarida boshlang'ich ta'limda olib borilayotgan chora- tadbirlar, o'quvchilarni o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish masalalari bayon etilgan. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar qo'llash bo'yicha bo'yicha tavsiyalar berilgan.*

Kalit so'zlar: *boshlang'ich ta'lim, qobiliyat, tashabbuskorlik, zamonaviy texnologiyalar, axborot.*

Davlatimiz rahbari Sh.Mirziyoyev o'zining "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" asarida ta'lim va ilm-fan, davlatning yoshlarga doir siyosatini amalga oshirish, ta'limning yangi, zamonaviy usullarini, jumladan, axborot- kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish sohasidagi ishlar axvoli tanqidiy tahlil qilib, bir qator vazifalarni amalga oshirishga e'tibor qaratdilar.

Ulardan biri ta'lim-tarbiya jarayonini tubdan isloh qilish sanaladi. Umumta'lim maktablarida boshlang'ich ta'limda mavzularni o'qitishda interfaol texnologiyalarni joriy etish o'quvchilar qobiliyatini rivojlantirish jarayonini tezlashtirish uchun xizmat qilibgina qolmay balki, ularning rivojlanishlarini amalga oshiruvchi, ularni ijodkorlikka, tashabbuskorlikka, mustaqil ish yuritishga, o'ziga va imkoniyatlariga ishonishlariga, yangiliklarni o'zlashtirishlariga va yaratuvchanlikka undaydi. Bu jarayonda o'quvchilar zerikmaydilar.

Boshlang'ich ta'lim uzluksiz ta'limning murakkab, o'ziga xos, shu bilan birga, mustaqil va majburiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Boshlang'ich ta'lim DTS ta'lim mazmuni negizini o'quvchilar egallashi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarini hamda o'quvchilar tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablarni o'zida ifodalaydi.

Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar tufayli darsning shakli va mazmuni ta'sirchanligi, samaradorligi, baholash mezonlari ham o'zgardi. Dars samaradorligini oshirish mezonlaridan biri-darslarda interfaol usullarni qo'llashdan iborat. Ma'lumki, ta'limda ilg'or pedagogik va yangi axborotlar texnologiyalarini tatbiq etish o'quv mashg'ulotlarining samaradorligini oshiribgina qolmay, ilm-fan yutuqlarini amaliyotda qo'llash orqali mustaqil va mantiqiy fikrlaydigan, har tomonlama barkamol yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interfaol metodlar va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish kundankunga ortib bormoqda. Bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchilar faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish esa ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topish, mustaqil o'rganish va fikrlash, tahlil qilish, hatto yakuniy xulosalarni ham o'zlari keltirib

chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxs rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi. Bugungi kunda ta'limda "Aqliy hujum", "Fikrlar hujumi", "Tarmoqlar" metodi, "Sinkveyn", "BBB", "Beshinchisi ortiqcha", "6x6x6", "Bahs-munozara", "Rolli o'yin", FSMU, "Kichik guruhlarda ishlash", "Yumaloqlangan qor", "Zigzag" kabi zamonaviy texnologiyalar qo'llanmoqda.

Boshlang'ich sinflarda o'tiladigan asosiy fanlar bular ona tili, o'qish va matematika darslaridir. Biz bu darslarning yanada samaradorligini oshirish, fanlarni o'qitishning ilg'or texnologiyalarni yanada takomillashtirish maqsadida jahon tajribasida sinalayotgan usullardan to'laqonli foydalanishga erishishimiz zarur.

O'qituvchining turli fanlarni o'qitishdan maqsadi o'quvchilarning nutq madaniyatini, nutq ko'nikmalrini shakllantirish, ijodiy qobiliyatlarini taraqqiy ettirish kabi masalalarni o'z ichiga oladi. O'qituvchi nutqi o'quvchilar uchun namunadir. O'quvchilarning nutqi ravon, tushunarli bo'lishi uchun eng avvalo uning nutqidagi nuqsonlarni bartaraf etishga e'tibor berish zarur.

Bolalar nutqini rivojlantirishda o'qish va ona tili fanining ahamiyati katta. Shuning uchun "O'qish kitobi" da "Ertaklar-yaxshilikka yetaklar" bo'limi berilgan. Unga kiritilgan ertaklar bolalarni obod-axloqqa o'rgatishi, ma'naviy jihatdan rivojlanishi bilan muhim ahamiyatga egadir. Masalan, "Ur to'qmoq" ertagidagi dehqon va boy obrazlari o'quvchilar ongida yaxshi va yomondan nafratlanish, undan yiroqlashish kerakligi haqida tasavvur hosil qiladi. Maqtanchoqlik, adolatchilik, ochko'zlik juda yomon odat ekanligi, saxiylik, do'stga mehribon bo'lish, rostgo'ylik insonning ma'naviy yuksalishga yordam berishi uqtiriladi. Bolalarda ikkita jadval tuzishga tayyorlanishlari aytiladi.

Bugungi kun o'qituvchisi yangilikka intiluvchan, uni to'g'ri qabul qilib o'z o'quvchisiga yuksak darajada yetkaza olish zarurdir. Darslarni yuqori darajada tashkil qilish va o'tkazish huchun avvalo o'qituvchining o'zi pedagogik jihatdan mahoratga ega bo'lishi zarur. Shundagina bunday o'qituvchi yosh avlodni har jihatdan yetuk va barkamol inson qilib tarbiyalay oladi va unda eng oliy insoniy fazilatlariga ega yosh avlod buyuk kelajagimiz egalari hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Azbarov Y.T. Bolalarni sevish san'ati. T.: O'qituvchi. 1991.
2. Azizxo'jayeva N.N. O'qituvchi tayyorlashning pedagogik texnologiyasi. -T.: TDPU. 2000.
3. Jumaev M.E., Yuldasheva M.Yu., Mingbaeva B.U., Mamatova G.A., Levkina M.F. Boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitish metodikasi O'UM. 2017.
4. G'ulomova X, Yo'ldosheva Sh., Mamatova G., Boqiyeva H. Husnixat va uni o'qitish metodikasi. -T.: TDPU, 2013.